

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

PHAN MINH TUẤN

**QUẢN LÝ NÂNG CAO HIỆU QUẢ SỬ DỤNG
PHƯƠNG TIỆN DẠY HỌC TRONG TRƯỜNG TRUNG HỌC
PHỔ THÔNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2014

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

PHAN MINH TUẤN

**QUẢN LÝ NÂNG CAO HIỆU QUẢ SỬ DỤNG
PHƯƠNG TIỆN DẠY HỌC TRONG TRƯỜNG TRUNG HỌC
PHỔ THÔNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH VĨNH PHÚC**

Chuyên ngành: Quản lý giáo dục

Mã số: 60 14 01 14

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Vũ Trọng Rỹ

THÁI NGUYÊN - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình nào.

Vĩnh Phúc, tháng 8 năm 2014

Tác giả

Phan Minh Tuấn

LỜI CẢM ƠN

Trước hết tôi xin cảm ơn Ban Giám hiệu trường Đại học Thái Nguyên - Đại học Sư phạm Thái Nguyên, thầy giáo, cô giáo, Sở Giáo dục và đào tạo Vĩnh Phúc, các trường THPT trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc đã tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong thời gian học tập và nghiên cứu để hoàn thành luận văn.

Đặc biệt, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới PGS.TS Vũ Trọng Rỹ - người trực tiếp tận tình dạy bảo, hướng dẫn, giúp đỡ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu và hoàn thành luận văn này.

Xin trân trọng cảm ơn!

Vĩnh Phúc, tháng 8 năm 2014

Tác giả

Phan Minh Tuấn

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT.....	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	v
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu.....	2
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu	2
4. Giả thuyết khoa học.....	2
5. Nhiệm vụ và phạm vi nghiên cứu	3
6. Phương pháp nghiên cứu	3
7. Cấu trúc của luận văn	4
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA VIỆC ĐỀ XUẤT CÁC BIỆN PHÁP QUẢN LÝ NÂNG CAO HIỆU QUẢ SỬ DỤNG PTDH Ở TRƯỜNG THPT	6
1.1. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	6
1.2. Một số khái niệm cơ bản liên quan đến đề tài	8
1.2.1. Khái niệm quản lý	8
1.2.2. Chức năng quản lý.....	10
1.2.3. Khái niệm quản lý giáo dục.....	13
1.2.4. Khái niệm quản lý nhà trường.....	14
1.3. Một số vấn đề lý luận về phương tiện dạy học (PTDH).....	15
1.3.1. Khái niệm về PTDH.....	15
1.3.2. Vị trí, vai trò của PTDH trong quá trình giáo dục.....	16
1.3.3. Phân loại phương tiện dạy học	17

1.3.4. Một số yêu cầu đối với PTDH	21
1.3.5. Một số nguyên tắc sử dụng PTDH	23
1.3.6. Hiệu quả, Hiệu quả sử dụng PTDH.....	24
Kết luận chương 1	28
Chương 2. THỰC TRẠNG VỀ PTDH VÀ QUẢN LÝ VIỆC SỬ DỤNG PTDH	
CỦA HIỆU TRƯỞNG Ở TRƯỜNG THPT TỈNH VĨNH PHÚC	
2.1. Vài nét về kinh tế - xã hội và giáo dục của tỉnh Vĩnh Phúc	29
2.1.1. Đặc điểm kinh tế - xã hội.....	29
2.1.2. Khái quát về giáo dục tỉnh Vĩnh Phúc.....	30
2.2. Thực trạng hệ thống phương tiện dạy học và việc quản lý sử dụng trong các trường THPT tỉnh Vĩnh Phúc	32
2.2.1. Khái quát về điều tra khảo sát thực tế.....	32
2.2.2. Kết quả khảo sát	33
2.2.3. Nhận định chung	59
Kết luận chương 2.....	61
Chương 3. BIỆN PHÁP QUẢN LÝ PTDH CỦA HIỆU TRƯỞNG CÁC	
TRƯỜNG TRONG TỈNH VĨNH PHÚC.....	
3.1. Nguyên tắc đề xuất các biện pháp.....	62
3.1.1. Nguyên tắc tính hiệu quả	62
3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính hệ thống, đồng bộ	62
3.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính thực tiễn, khả thi	62
3.2. Các biện pháp quản lý, nâng cao hiệu quả sử dụng PTDH ở trường THPT tỉnh Vĩnh Phúc	63
3.2.1. Biện pháp 1: Biện pháp nâng cao nhận thức cho cán bộ quản lý, giáo viên, nhân viên về tầm quan trọng của PTDH với chất lượng giáo dục	63
3.2.2. Biện pháp 2: Tổ chức bồi dưỡng phát triển năng lực sử dụng PTDH cho giáo viên và phụ tá thí nghiệm	67

3.2.3. Biện pháp 3: Phối hợp biện pháp hành chính và kinh tế tạo động lực cho các thành viên trong trường nâng cao hiệu quả sử dụng PTDH	70
3.2.4. Biện pháp 4: Tăng cường kiểm tra đánh giá sử dụng PTDH trong nhà trường.....	74
3.2.5. Biện pháp 5: Tăng cường nguồn tài chính từ cấp phát ngân sách và huy động sự đóng góp của xã hội phục vụ các nhu cầu tái trang bị, hiện đại hóa PTDH	78
3.3. Kiểm chứng tính cấp thiết và khả thi của các biện pháp.....	81
3.3.1. Lý do kiểm chứng	81
3.3.2. Cách thức triển khai	81
3.3.3. Kết quả	81
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.....	83
1. Kết luận.....	83
2. Khuyến nghị.....	85
TÀI LIỆU THAM KHẢO	88
PHỤ LỤC	

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

Ban giám hiệu	: BGH
Cán bộ quản lý	: QLCB
Chất lượng dạy học	: CLDH
Cơ sở vật chất	: CSVC
Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa	: CNH-HĐH
Đồ dung dạy học	: ĐDDH
Giáo dục và Đào tạo	: GD&ĐT
Giáo viên	: GV
Học sinh	: HS
Nhân viên phụ trách	: NVPT
Nhân viên phụ trách Phương tiện dạy học	: NVPT PTDH
Phương tiện dạy học	: PTDH
Phương tiện dạy học	: PTDH
Quan lý	: QL
Quản lý phương tiện dạy học	: QLPTDH
Số lượng	: SL
Trung học phổ thông	: THPT
Tỷ lệ phần trăm	: TL %
Xã hội chủ nghĩa	: XHCN

DANH MỤC CÁC BẢNG, SƠ ĐỒ

Bảng 2.1: Tình hình trang bị PTDH ở thư viện, phòng học bộ môn và phòng thí nghiệm các trường THPT tỉnh Vĩnh Phúc	34
Bảng 2.2: Tình hình trang bị PTDH ở trường THPT	36
Bảng 2.3: Thực trạng về chất lượng của các PTDH.....	36
Bảng 2.4: Đánh giá về sự đồng bộ của các PTDH	37
Bảng 2.5: Các lý do PTDH chưa đồng bộ	38
Bảng 2.6: Tình hình bố trí và tổ chức hoạt động của phòng PTDH.....	41
Bảng 2.7: Tình hình bố trí và tổ chức hoạt động của thư viện.....	41
Bảng 2.8: Trình độ chuyên môn nghiệp vụ và bố trí nhân viên PTDH	44
Bảng 2.9: Ý thức của giáo viên trong việc sử dụng PTDH.....	45
Bảng 2.10: Đánh giá phong trào sử dụng PTDH	46
Bảng 2.11: Nguyên nhân hạn chế phong trào sử dụng PTDH	47
Bảng 2.12: Đánh giá về phương pháp, Kỹ năng sử dụng PTDH của giáo viên.....	48
Bảng 2.13: Lý do hạn chế về phương pháp, kỹ năng sử dụng PTDH.....	50
Bảng 2.14: Đánh giá hiệu quả sử dụng PTDH	51
Bảng 2.15: Đánh giá ý thức bảo quản PTDH.....	53
Bảng 2.16: Tình hình trang bị dụng cụ bảo quản PTDH.....	53
Bảng 2.17: Đánh giá mức độ tổ chức bảo quản PTDH	54
Bảng 2.18: Đánh giá mức độ hư hỏng PTDH	55
Bảng 2.19: Nguyên nhân làm hư hỏng PTDH	56
Bảng 3.1: Bảng điều tra tính cấp thiết, tính khả thi của các biện pháp	81
Sơ đồ 1.1: Mối quan hệ các chức năng quản lý.....	12

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trong quá trình dạy học, cũng như bất kỳ một quá trình sản xuất nào, người ta phải sử dụng các phương tiện lao động nhất định, phương tiện lao động sự phạm của giáo viên và học sinh chính là các phương tiện dạy học. Phương tiện dạy học là một thành tố cấu trúc của quá trình dạy học. Với tư cách là công cụ lao động sự phạm của giáo viên và công cụ lao động học tập của học sinh, trong những trường hợp sử dụng đúng đắn, các phương tiện dạy học đóng vai trò cung cấp thông tin học tập, giúp cho giáo viên tổ chức cho học sinh tích cực, chủ động, độc lập hoạt động chiếm lĩnh tri thức, hình thành kỹ năng, kỹ xảo; giúp học sinh tiếp cận với các đối tượng, hiện tượng nghiên cứu, thu nhận thông tin đầy đủ hơn về chúng và do đó kiến thức ở học sinh trở nên sâu sắc và bền vững hơn.

Nhận thức rõ tầm quan trọng của PTDH trong quá trình dạy học, những năm qua, ngành giáo dục và đào tạo Vĩnh Phúc đã quan tâm đến việc đầu tư trang bị PTDH cho các cơ sở giáo dục; bên cạnh đó, Sở Giáo dục và Đào tạo cũng đã có nhiều văn bản hướng dẫn các trường học thực hiện tốt việc quản lý, khai thác, sử dụng, bảo quản các trang thiết bị, PTDH đã được cấp. Tuy nhiên, trong thực tế, việc khai thác, sử dụng phương tiện dạy học ở các trường phổ thông nói chung, trường THPT nói riêng còn nhiều bất cập. Nhiều phương tiện dạy học có ở nhà trường nhưng không được sử dụng, hoặc sử dụng không đúng phương pháp nên hiệu quả sử dụng còn khá thấp. Có nhiều nguyên nhân dẫn đến tình trạng này, mà một trong các nguyên nhân là công tác quản lý ở nhà trường có nhiều bất cập. Hiệu trưởng nhà trường chưa có những biện pháp làm cho giáo viên nhận thức đúng đắn về vai trò của PTDH trong dạy học; chưa giúp cho giáo viên có kỹ năng và phương pháp sử dụng PTDH; chưa có những